

Finanční situace českých domácností a dopady zdražování – květen 2024

Výzkum zpracoval analytický
ústav STEM pro KPMG

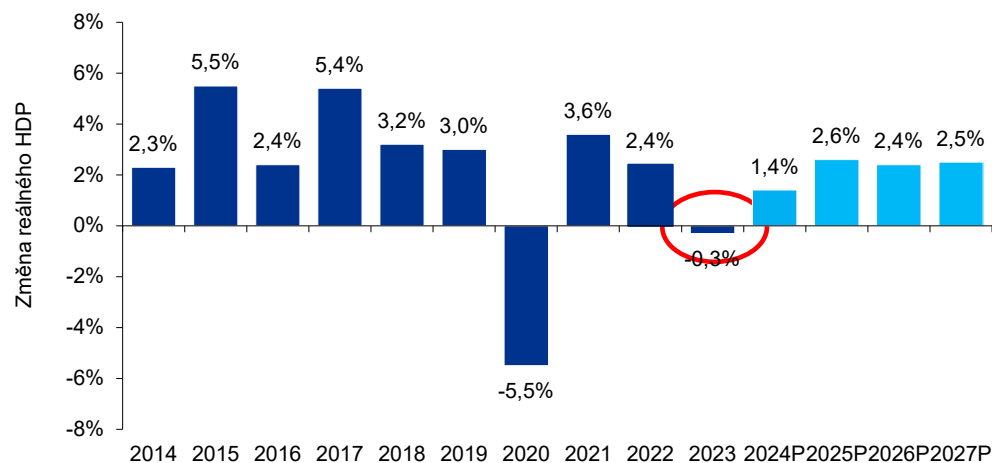
27. června 2024

STEM

Vývoj klíčových ekonomických ukazatelů v roce 2023

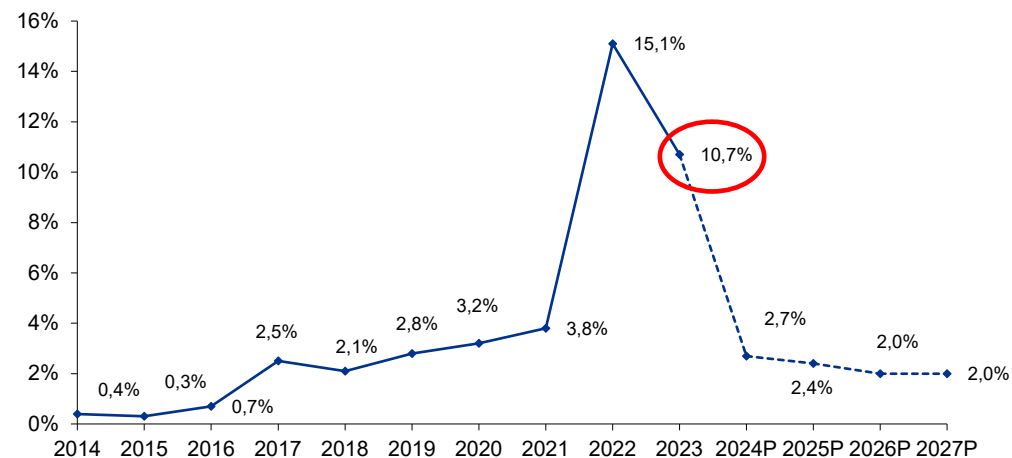
Vývoj meziroční změny reálného HDP

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, Makroekonomická predikce ČR (duben 2024)

- Nedohnali jsme rok 2019, dozvuky krizí posledních let
- Mírný propad, tažený poklesem spotřeby domácností a sníženou investiční aktivitou
- V Q4/2023 návrat k růstu
- V 2024 očekávaný růst a překonání 2019

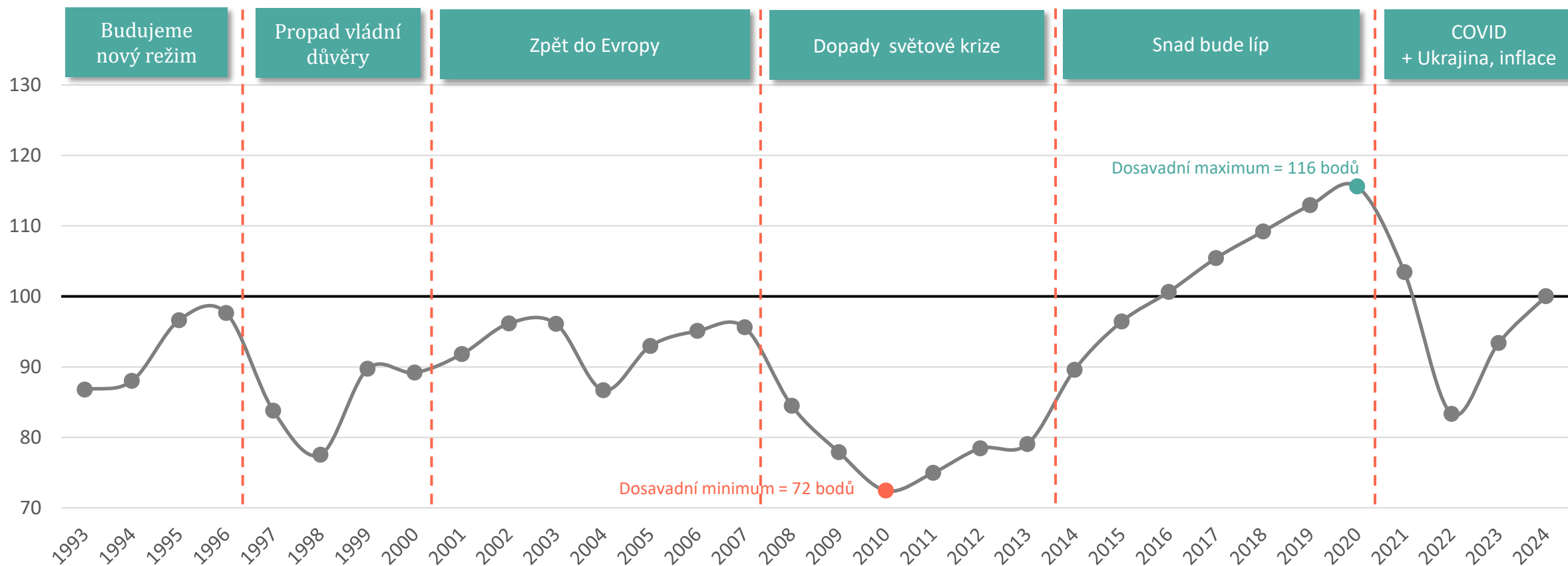
Průměrná roční inflace

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, Makroekonomická predikce ČR (duben 2024)

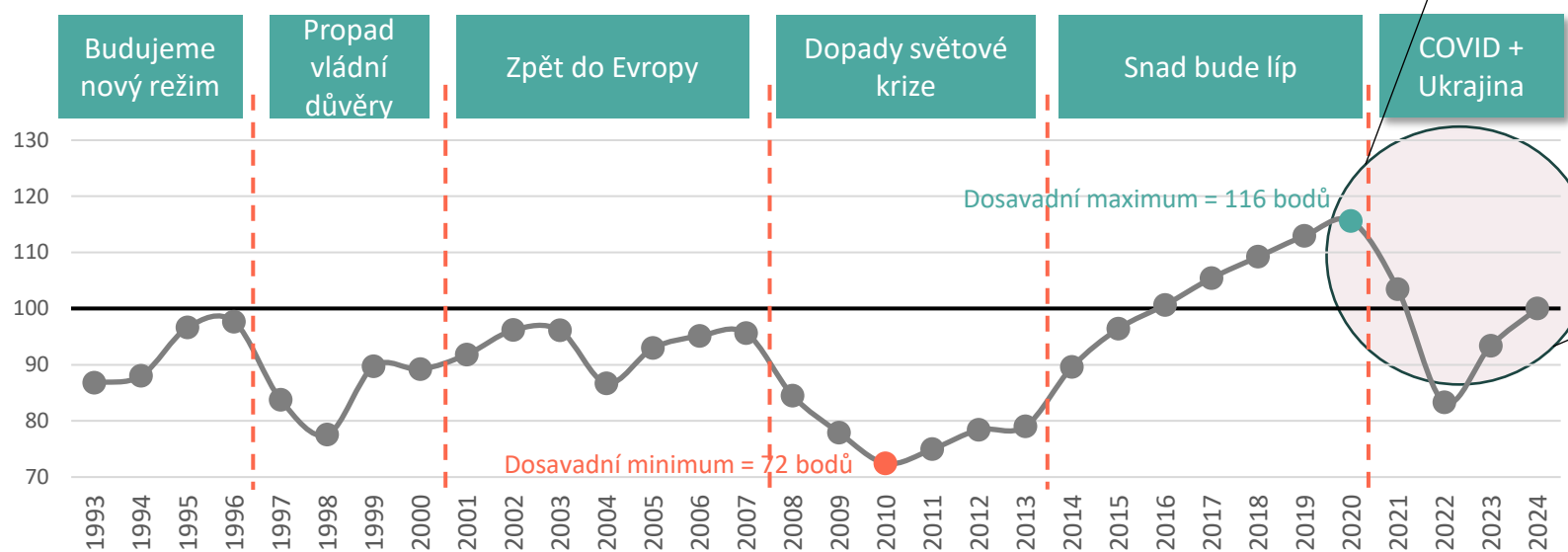
- Druhá nejvyšší inflace v novém tisíciletí
- Další pokles reálného příjmu
- Zvýšené sazby
- Změna dynamiky (pokles spotřeby domácností, nižší poptávka po úvěrech, konsolidační balíček)
- V 2024 návrat k inflačnímu cíli

Index finanční situace domácnosti květen 2024 = báze, 100 bodů

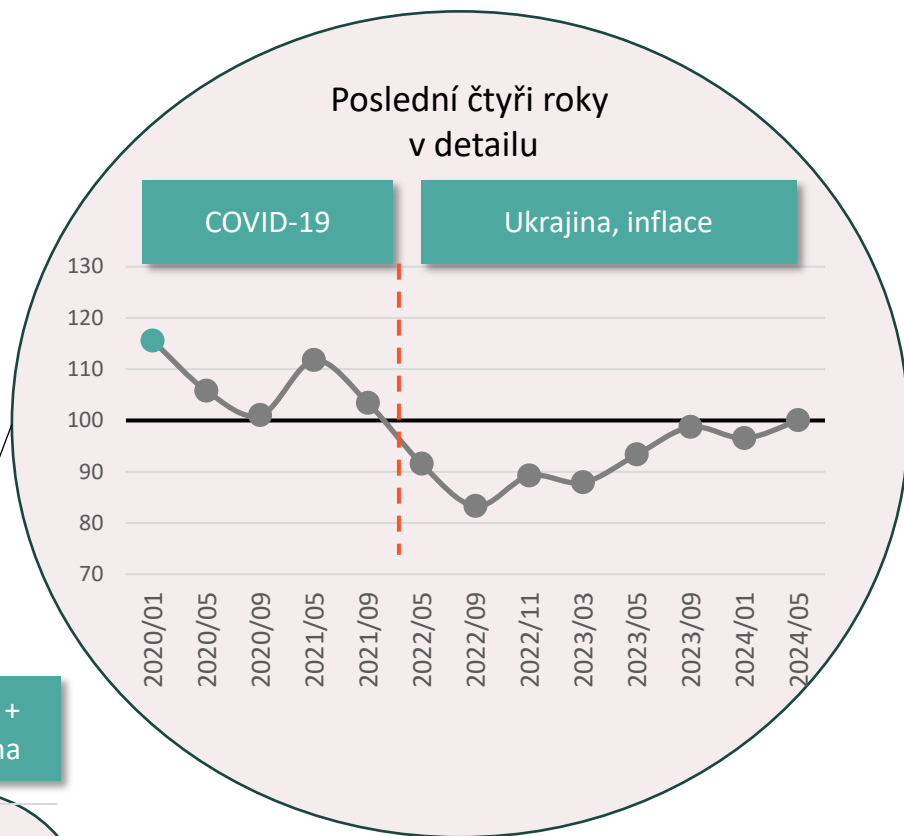

Zdroj: TRENDY 1993–2024

Index finanční situace domácnosti květen 2024 = báze, 100 bodů

Zdroj: TRENDY 1993–2024

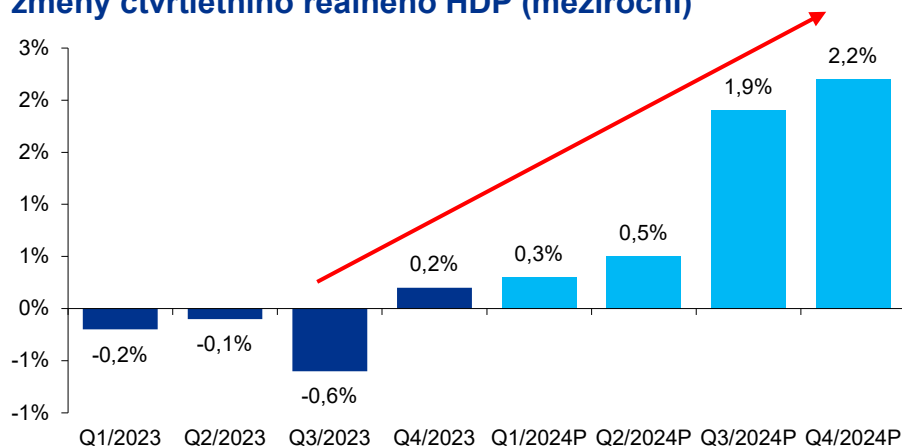
Index finanční situace domácnosti – meziroční změny

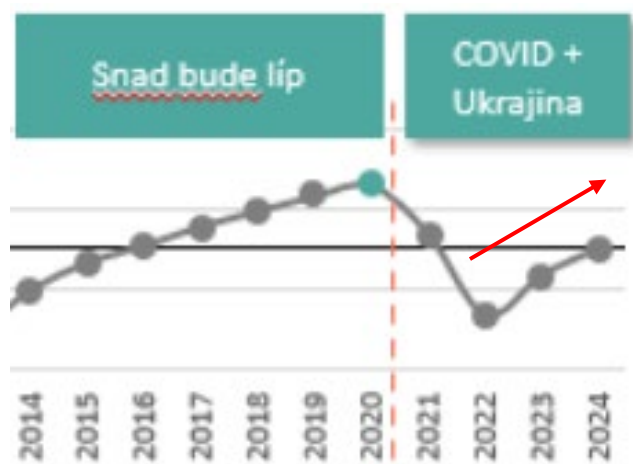
Zdroj: TRENDY 1993–2024

Index a ekonomický vývoj – z nejhoršího jsme venku

Vývoj změny čtvrtletního reálného HDP (meziroční)

Zdroj: STEM; Ministerstvo financí ČR, Makroekonomická predikce ČR (duben 2024)

- Index 2024 na úrovni 2016, překonány krize, pozitivní trend
- Respondenti hodnotí situaci lepší než před rokem + za rok čekají další zlepšení

Možné pozitivní faktory zlepšující hodnotu indexu

- Česko krizi relativně dobře přestálo krize
- Nedošlo k masivnímu krachu firem
- Neproběhlo výrazné propouštění (ani se neočekává)
- Inflace klesá
- Návrat výkonnosti na předkrizovou úroveň
- Růst reálných mezd

Možné negativní faktory zhoršující hodnotu indexu

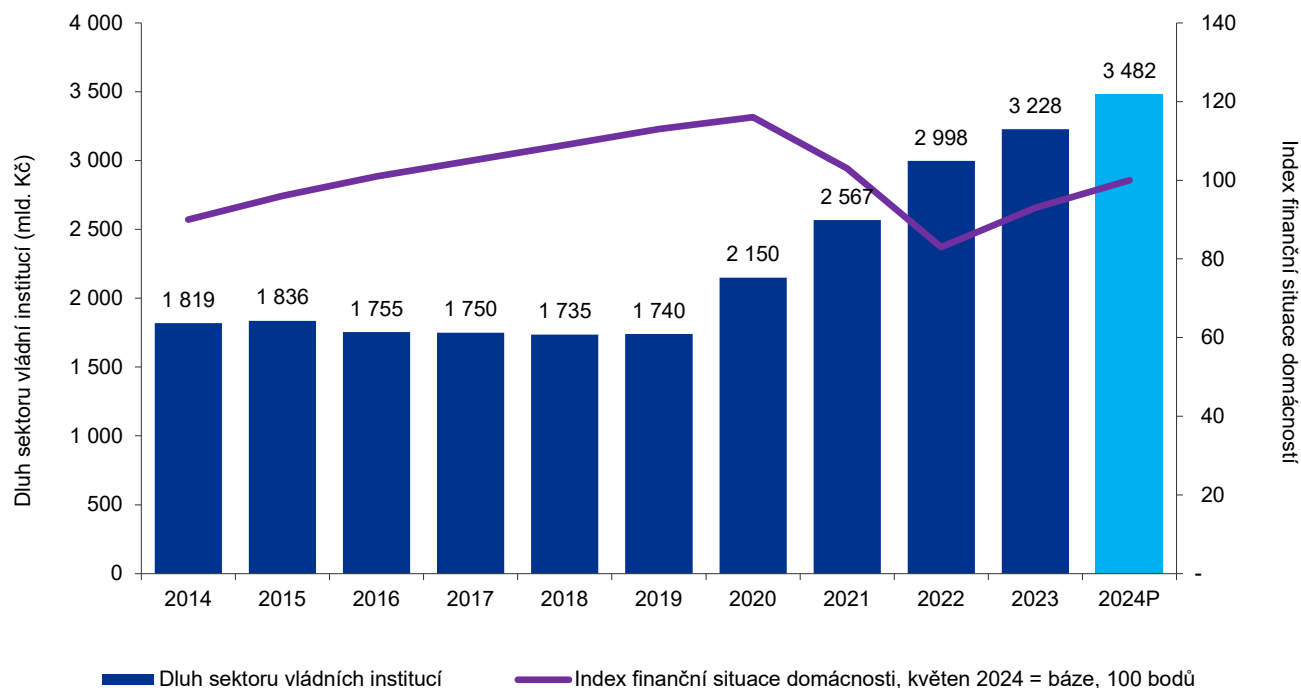
- Reálné zchudnutí
- „Dlouhý návrat“ reálných příjmů

Otazníky dalšího vývoje

- Geopolitický vývoj
- Dopad úsporného vládního balíčku
- Evropská ekonomika

Index a dluh sektoru vládních institucí

Vývoj dluhu sektoru vládních institucí a indexu finanční situace domácností

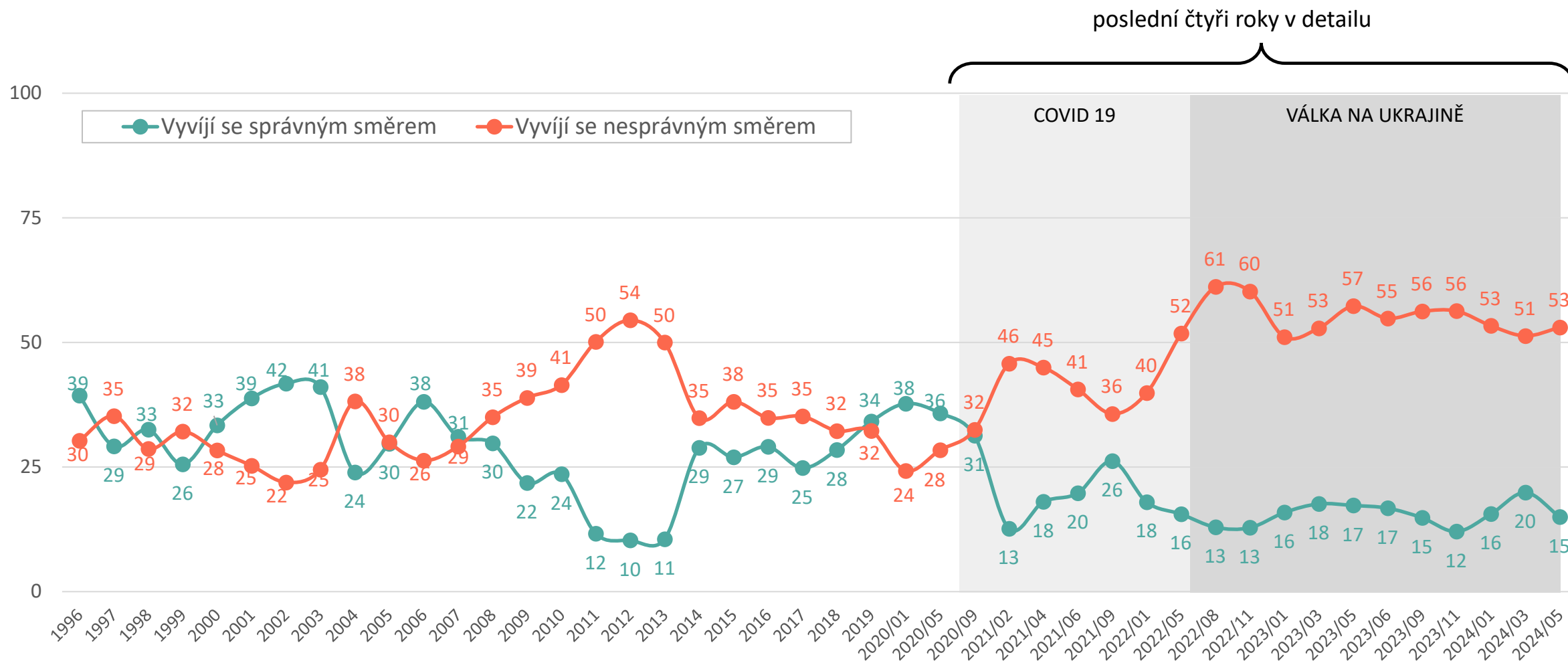

Zdroj: STEM; Ministerstvo financí ČR, Makroekonomická predikce ČR (duben 2024)

- Efekt „COVID západky“ – každý problém musí řešit stát a lepší časy si kupujeme na čím dál tím větší dluh (COVID, energetická krize, migrační krize)
- Rostoucí dynamika dluhu (větší a nákladnější stát – rostoucí mandatorní výdaje, počet lidí závislých na státu, dotační politika)
- Deficit hospodaření sektoru vládních institucí v 2023 – 3,3 % HDP (neplnění maastrichtského kritéria)
- Konsolidační balíček na snížení dynamiky dluhu – možný negativní faktor v rámci vnímání směřování vývoje ČR
- Očekávaný pokles deficitu v 2024 na 2,3 % HDP

Směřování vývoje v ČR

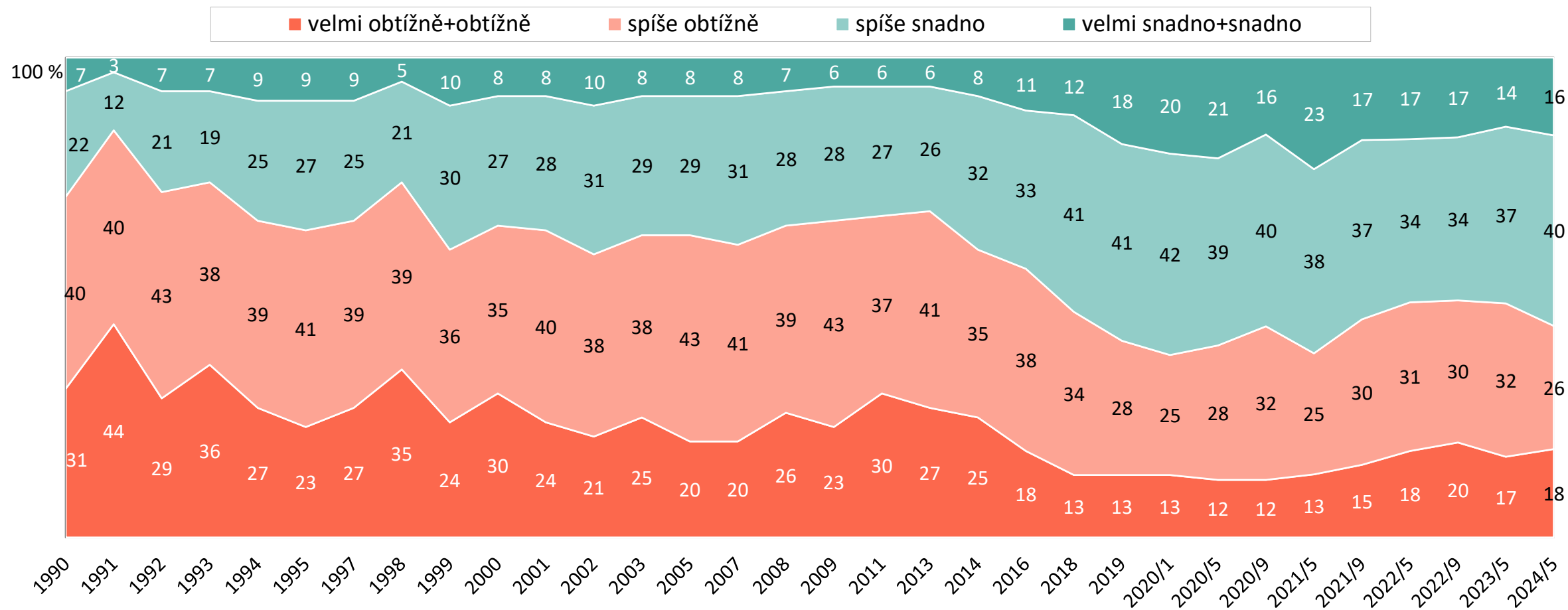
„Myslíte si, že se situace v České republice vyvíjí všeobecně správným nebo nesprávným směrem?“

Zdroj: STEM Trendy 1996–2024

Podíl domácností, které mají problém vyjít s příjmy, meziročně poklesl

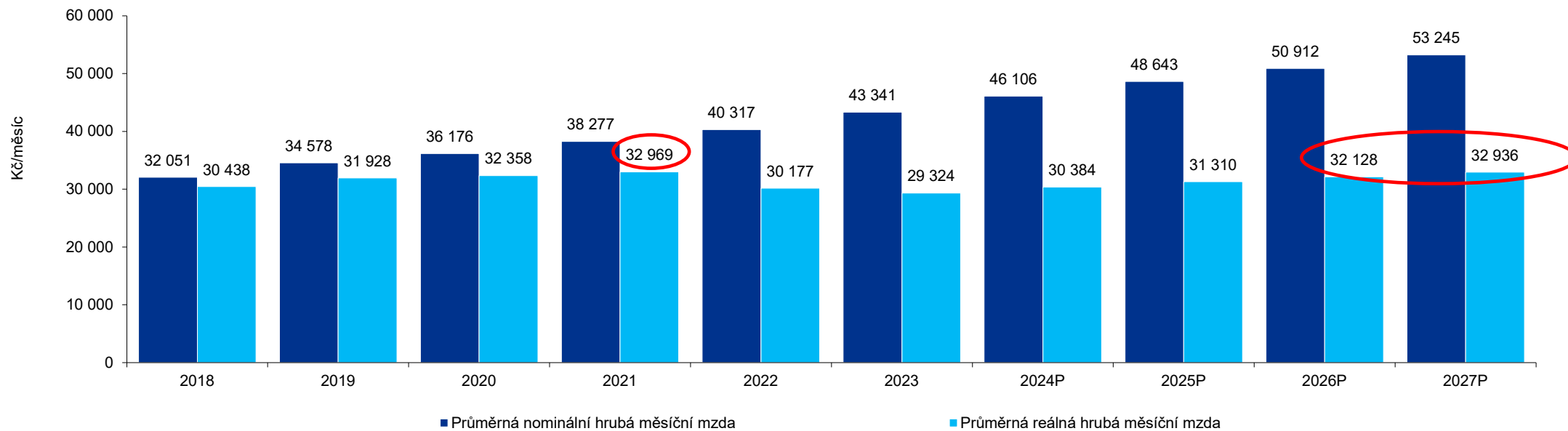
„Jak vycházíte se současným příjmem, který máte v domácnosti?“

Zdroj: TRENDY 1990–2024

Vývoj reálného příjmu – „dlouhý návrat“

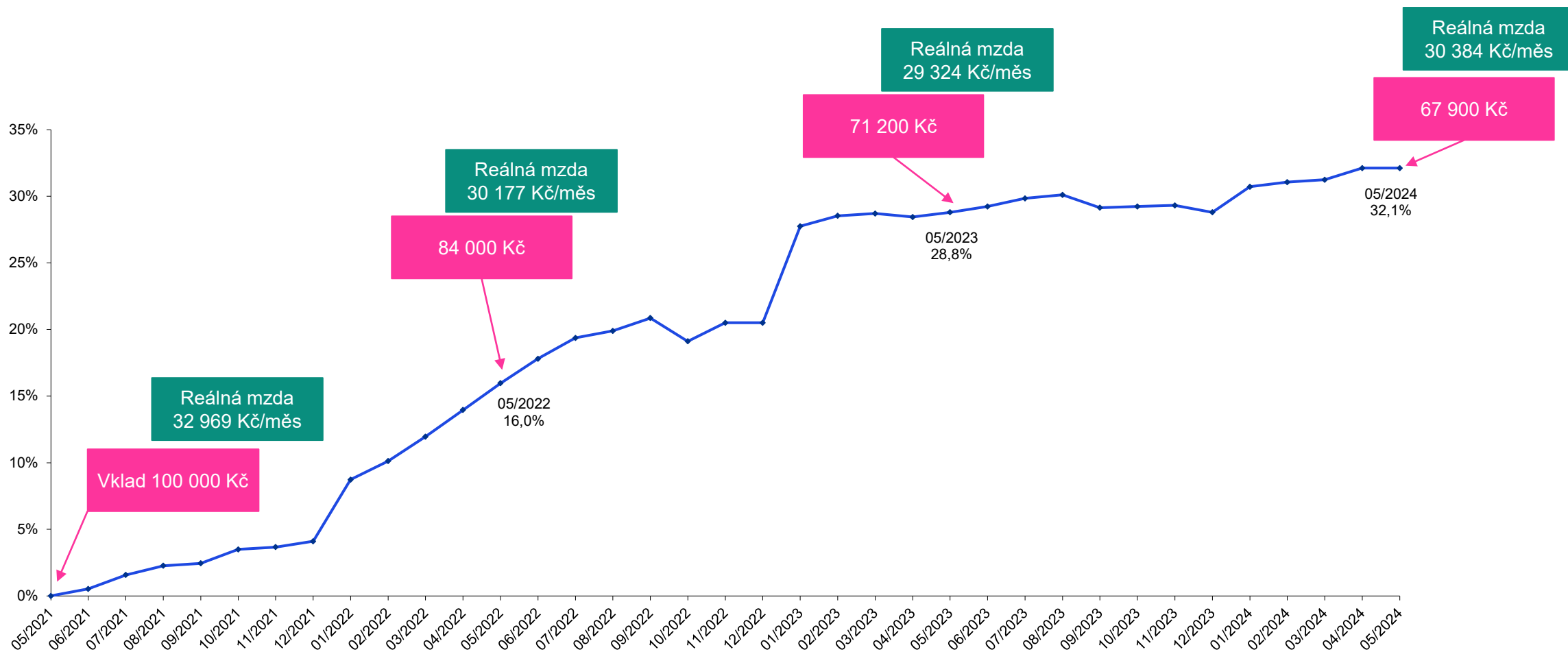
Vývoj průměrné reálné a nominální hrubé měsíční mzdy

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, Makroekonomická predikce ČR (duben 2024)

- Nejvyšší hodnota v roce 2021 (poté nástup vysoké inflace)
- Propad na úroveň 2017/2018
- Očekávaný návrat v horizontu více než pět let
- Možný faktor negativní nálady ohledně budoucího směřování

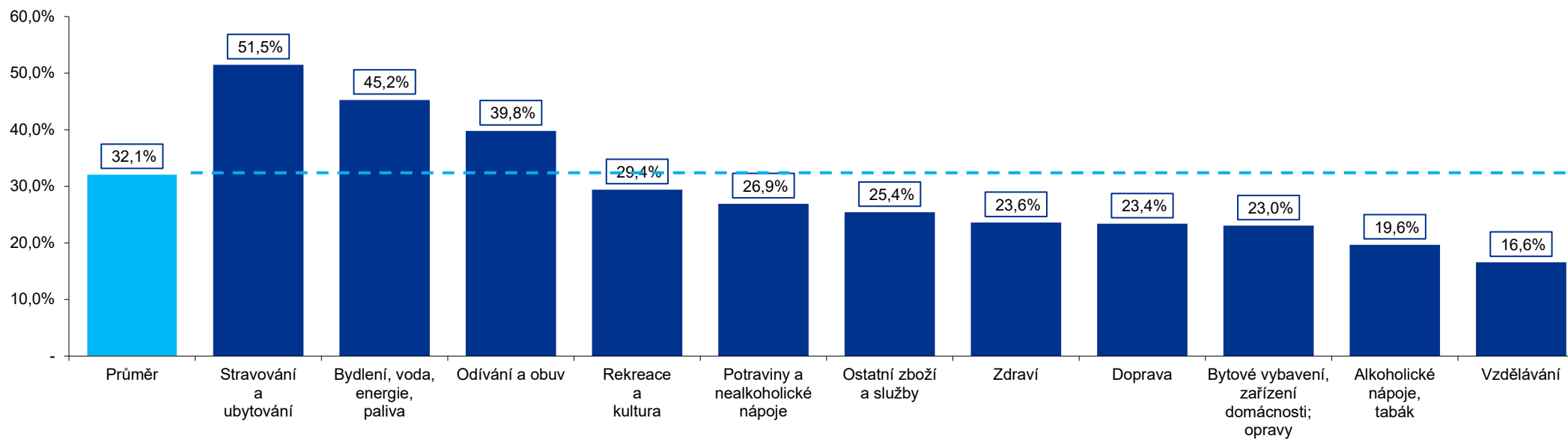
Jak jde čas s inflací – kumulovaná inflace, úspory a reálné mzdy

Zdroj: Český statistický úřad; Ministerstvo financí ČR, Makroekonomická predikce ČR (duben 2024)

Struktura kumulované inflace

Procentuální zvýšení cenové hladiny dle kategorií za období 5/2021-5/2024

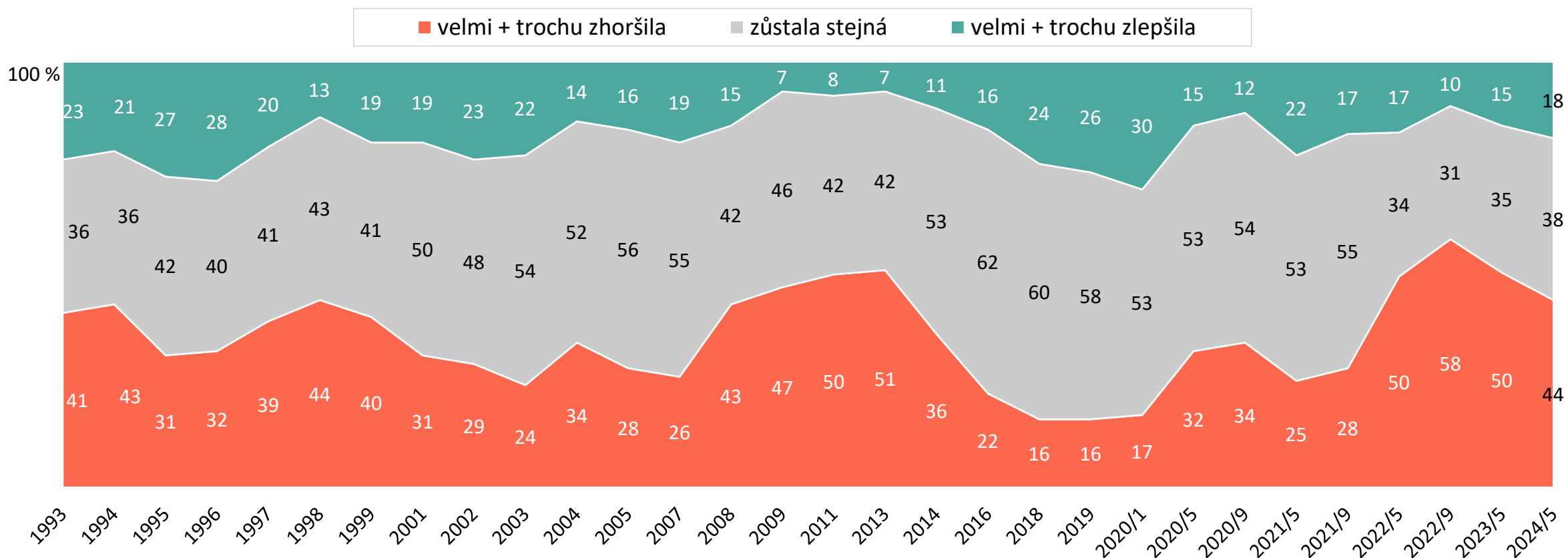

Zdroj: Český statistický úřad

Srovnání finanční situace domácnosti s loňským rokem

Necelá polovina domácností vidí svou současnou finanční situaci v porovnání s předchozími 12 měsíci jako horší, což je méně než loni. Pesimismus, stále srovnatelný s obdobím ekonomické krize, je tak patrný i po roce. Podíl domácností vnímajících svou finanční situaci jako srovnatelnou s loňským rokem, mírně narůstá. Ve srovnání s rokem 2023 došlo k mírnému navýšení podílu domácností, které si podle svého úsudku oproti předchozímu období polepšily.

„V porovnání se situací před 12 měsíci, myslíte si, že se finanční situace Vaší domácnosti:“

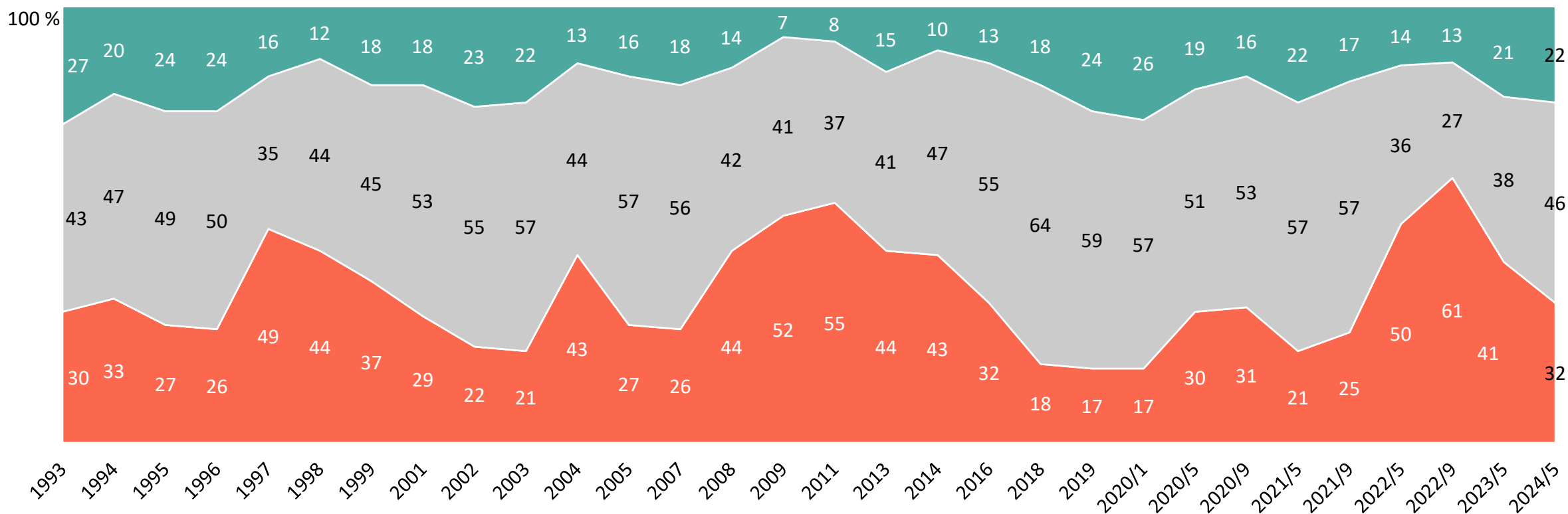
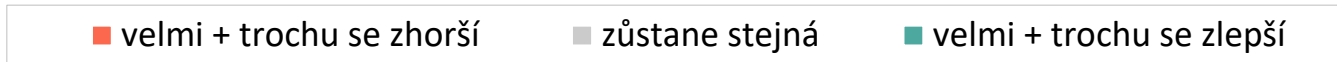

Zdroj: TRENDY 1993-2024

Výhled do budoucna

Oproti loňskému roku narostla skupina těch, kteří očekávají, že se jejich situace nezmění na úkor těch, kteří čekají zhoršení. Mírně se také zvýšil podíl lidí očekávajících určité zlepšení.

„Myslíte si, že se finanční situace Vaší domácnosti za budoucích 12 měsíců:“

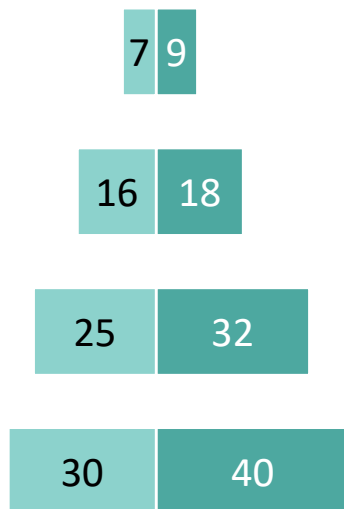

Zdroj: TRENDY 1993-2024

Odhad finanční situace po 12 měsících

Myslíte, že finanční situace Vaší domácnosti...

← zlepšila zlepší →

60 a více let

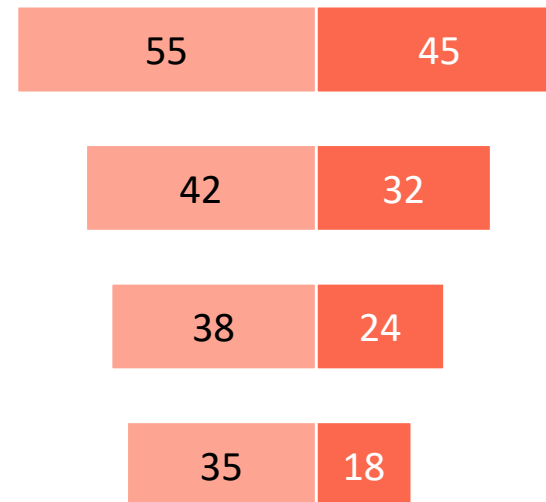
45-59 let

30-44 let

18-29 let

Myslíte, že finanční situace Vaší domácnosti...

← zhoršila zhorší →

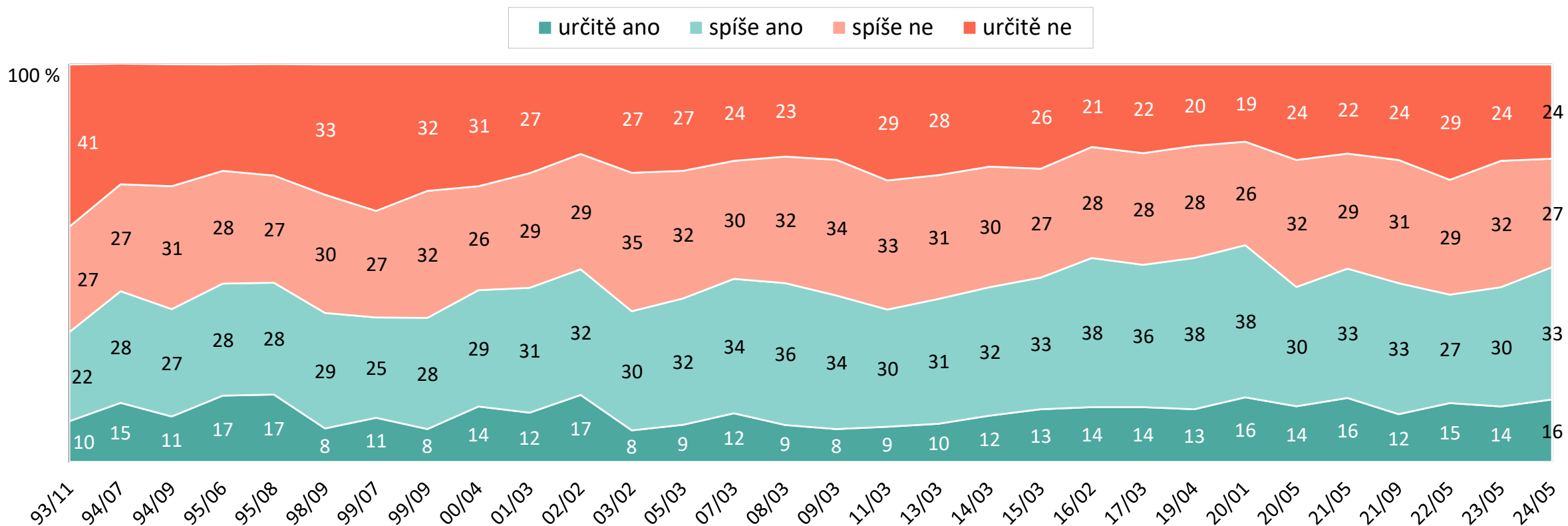

Zdroj dat: STEM – Trendy 05/2024

Úspěšnost spoření – schopnost spořit se zvolna obnovuje

Polovina obyvatel indikuje neschopnost generovat úspory v posledních třech měsících.

„Podařilo se Vám za poslední tři měsíce něco uspořit?“

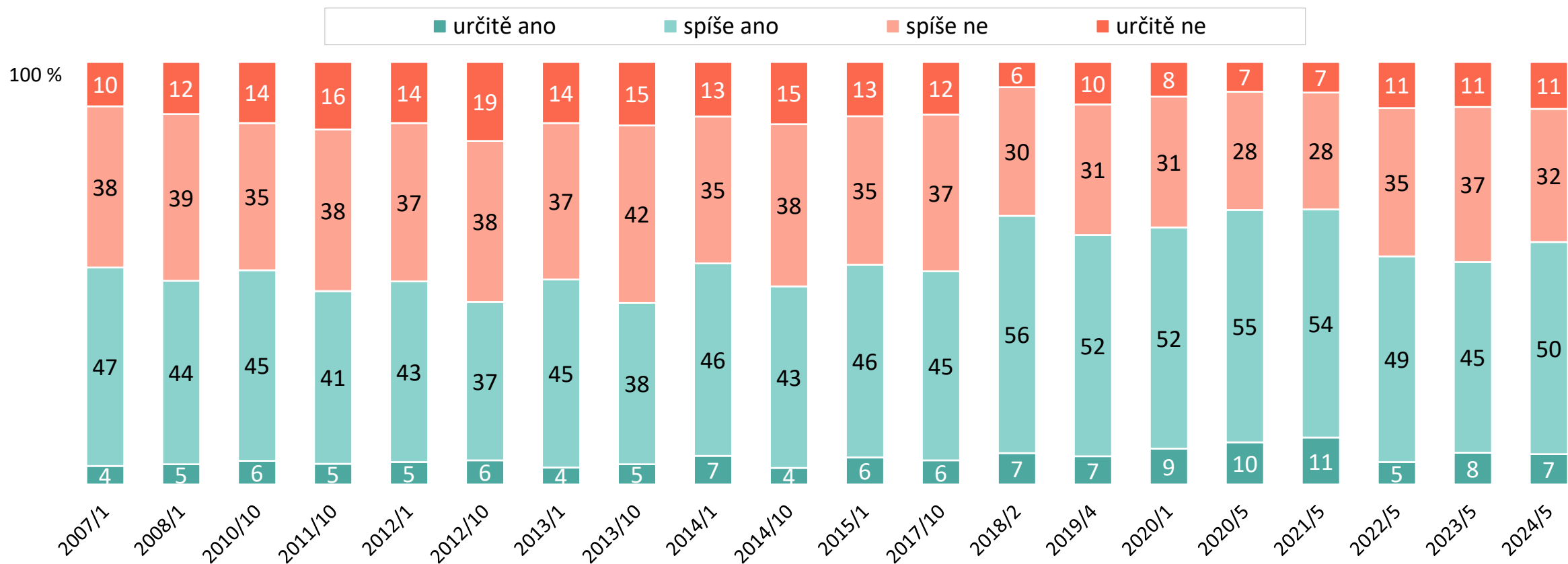

Zdroj: TRENDY 1993-2024

Finanční zajištění domácnosti

Zvýšená nejistota ohledně úrovně vlastního finančního zajištění přes mírné zlepšení stále trvá. 57 % lidí se vnímá jako převážně dobře zajištěných.

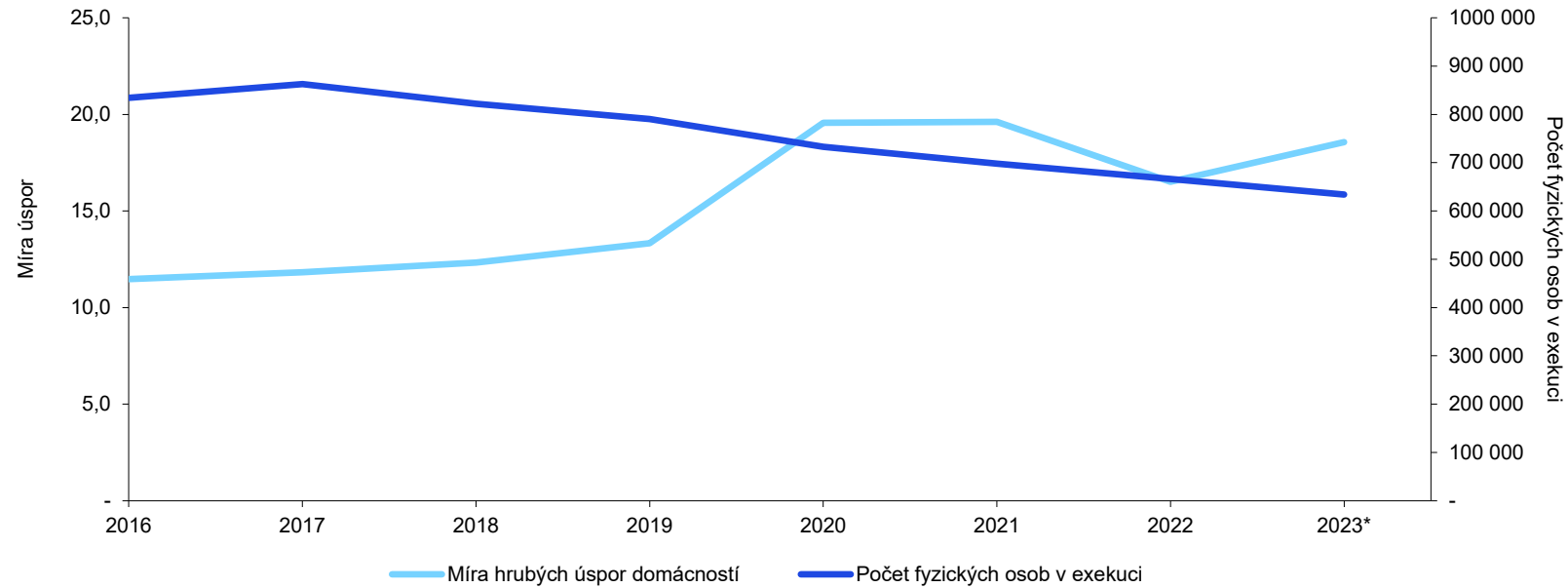
„Řekl(a) byste, že Vaše domácnost je poměrně dobře finančně zajištěna?“

Zdroj: TRENDY 2001-2024

Úspory rostou, exekuce klesají

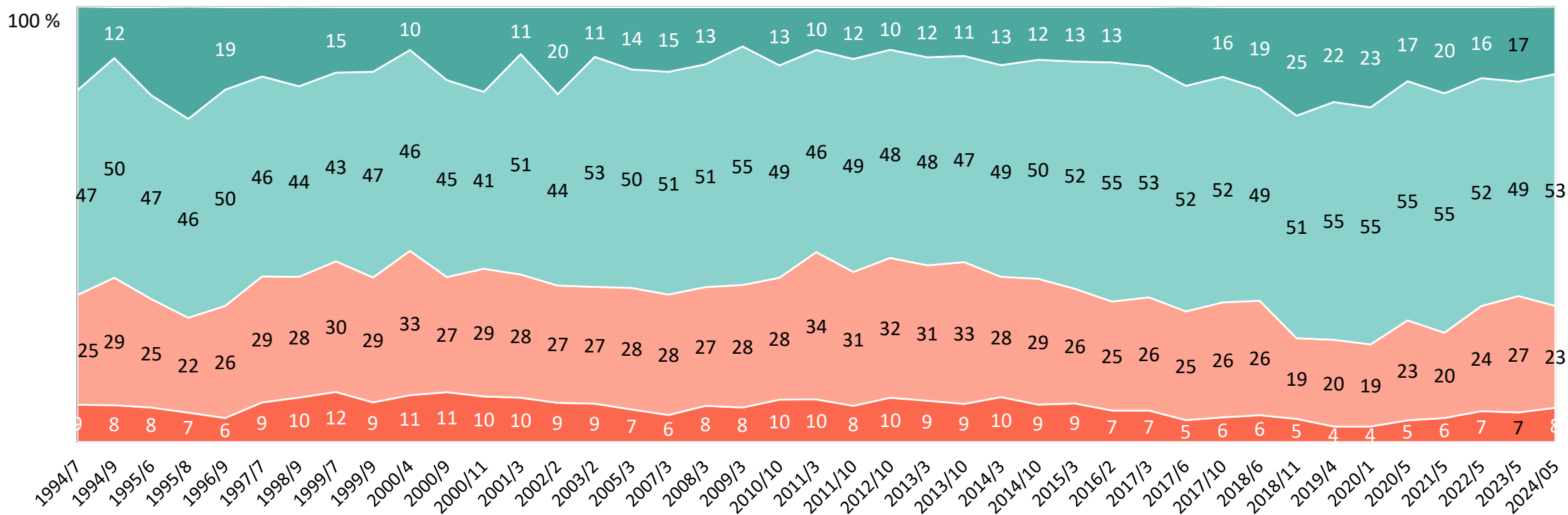
Míra hrubých úspor domácností vs. počet fyzických osob v exekuci

Zdroj: Český statistický úřad, Česká národní banka (ARAD), Česká exekutorská komora

Pocit chudoby – podíl pociťujících chudobu klesá

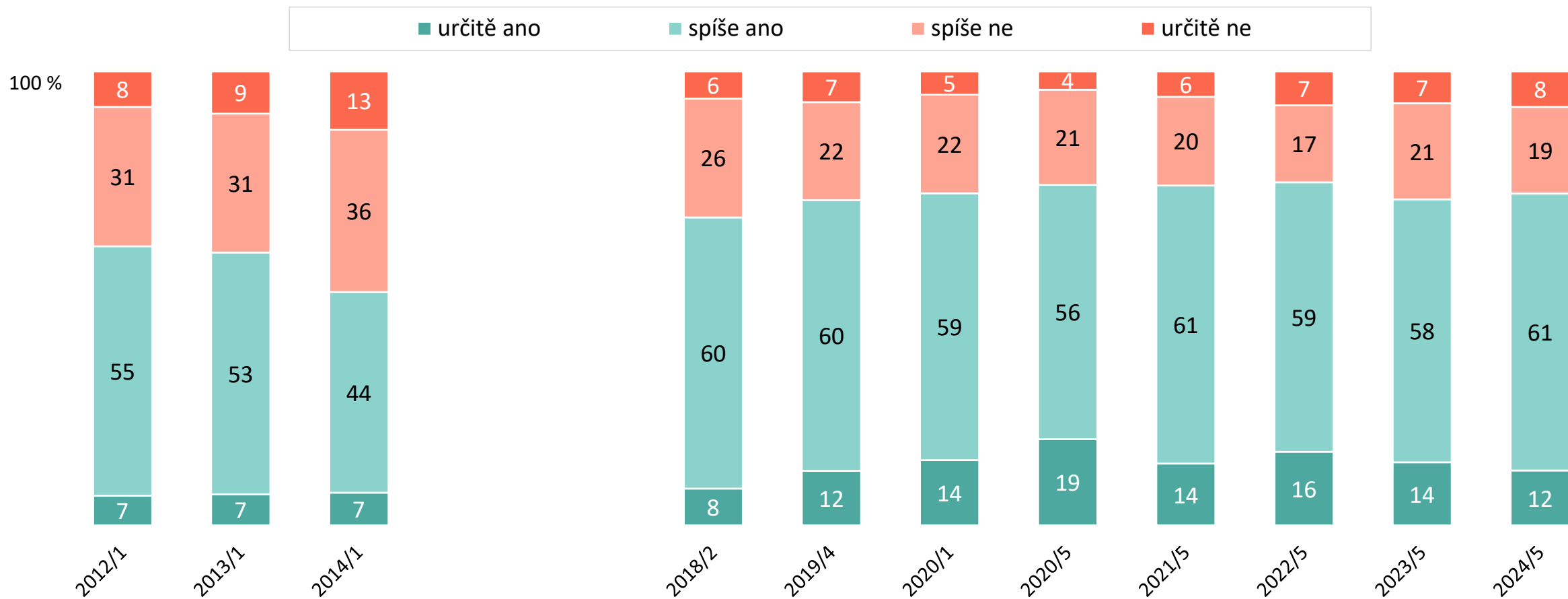
„Máte pocit, že jste chudá rodina?“

Zdroj: TRENDY 1994-2024

Důvěra v banky je stále vysoká a stabilní

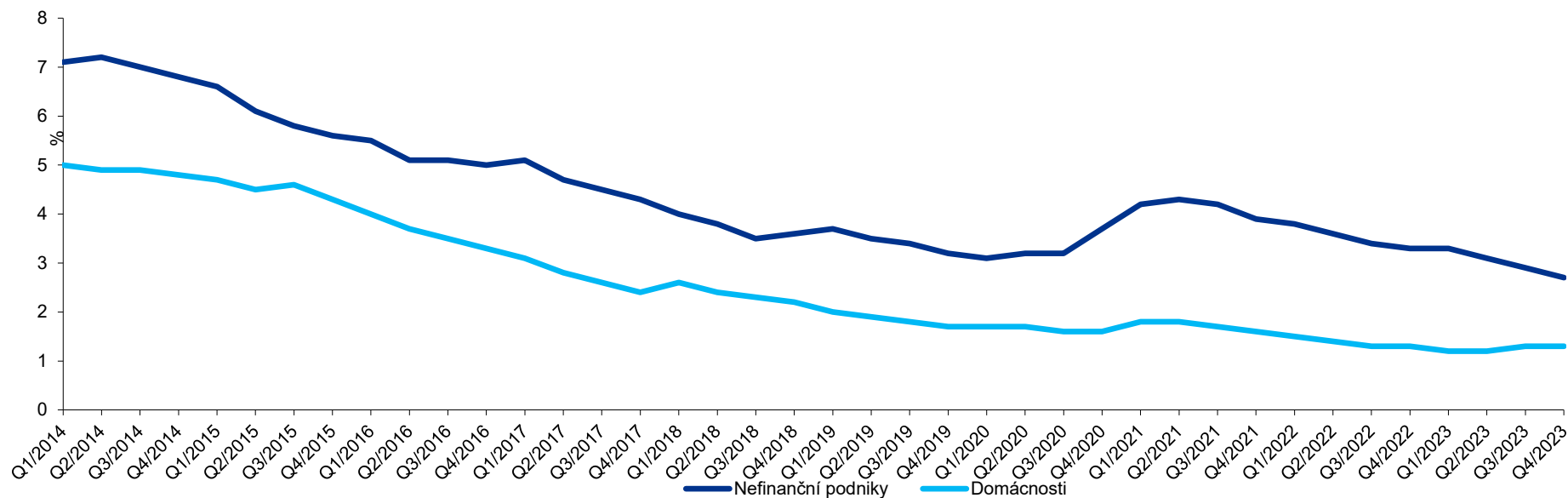
„(Celkově vzato) důvěřujete bankám u nás?“

Zdroj: TRENDY 2012-2024

Důvěra v banky – úvěry a selhání

Podíl úvěrů v selhání na celkových úvěrech

Zdroj: Ministerstvo financí ČR, Makroekonomická predikce ČR (duben 2024)

- Dlouhodobý pokles defaultních úvěrů navzdory krizím
- Kvalitní úvěrová portfolia → posilující faktor důvěry v banky

STEM

KPMG